

Til grundejere, hvor der er udtaget prøver i forbindelse med undersøgelse af forurening fra H. Lundbeck A/S:

Virksomheder
J.nr. 2024-15474
Ref. chcl/anmso, clalc
Den 5. november 2024

Opfølgning på brev fra 11. oktober vedr. PFAS forureningen

Miljøstyrelsen har den 11. oktober orienteret dig om resultaterne af undersøgelsen ”Indledende PFAS undersøgelse nedstrøms §3 –område. H. Lundbeck A/S”.

I brevet oplyste vi, at Miljøstyrelsen har bedt Styrelsen for Patientsikkerhed om en udtalelse i forhold til forureningens mulige påvirkning på mennesker. Miljøstyrelsen har nu fået svar fra Styrelsen for Patientsikkerhed og også været i dialog med Fødevarestyrelsen. Herunder er gengivet udtalelserne fra disse to myndigheder samt Miljøstyrelsens vurdering af hvilke forholdsregler, du som grundejer bør være opmærksom på.

Som nævnt i brev den 11. oktober 2024 vil Miljøstyrelsen nu gå videre med sagen og meddele yderligere påbud til H. Lundbeck A/S om at afgrænse og undersøge forureningen nærmere. Din ejendom vil indgå i de videre undersøgelser.

Hvad siger Fødevarestyrelsen

”Målinger af PFAS i overfladevand fra hele området (dog primært vandprøverne OVP101-105 – åbne grøfter) overskrider i næsten alle tilfælde Fødevarestyrelsens indikatorværdier for PFAS i overfladevand (...) for kvæg og får. Området vurderes ikke egnet til afgræsning med henblik på fødevarerproduktion”. Endvidere ”Det fremgår af tidligere korrespondance med [Miljøstyrelsen], at der ikke har været græssende dyr på området (herunder matrikel x) siden 2022”.

Fødevarestyrelsen om matrikel x

Fødevarestyrelsen henviser til rapport af 30. september 2024 udarbejdet af Niras (vedhæftet brev fra 11. oktober): *”Fødevarestyrelsen er enig i, at anvendelse af arealet til afgræsning med henblik på fødevarerproduktion kan give anledning til bekymring for fødevarsikkerheden som følge af indholdet af PFAS i overfladevandet. Der foreligger ingen målinger af PFAS i græs.*

Såfremt der er behov for afgræsning af §3 arealet i forbindelse med naturpleje, så er det muligt at anmode om tilladelse til dette hos Fødevarestyrelsen. I så fald vil dyrene blive pålagt en restriktion, så dyrene eller produkter heraf ikke kan forarbejdes til eller omsættes som fødevarer. Omsætningsstoppet for dyrene kan ophæves, hvis det kan dokumenteres, at dyrene ikke udgør en risiko for fødevarsikkerheden, f.eks. på baggrund af analyse af blodprøver fra dyrene.

I forhold til vildt på området, så vurderer Fødevarestyrelsen fortsat (...), at da vildt ikke er afgrænset til et specifikt område, men typisk afsøger større arealer for føde og vand, så er det ikke nødvendigt med særlige hensyn i forhold til vildt. Vildt indgår også både i Miljøstyrelsens og Fødevarestyrelsens generelle overvågning af PFAS.

Hvad angår svampe og bær, der vokser på området, må et evt. indtag heraf forventes at være relativt begrænset for de borgere, der færdes i området. Fødevarestyrelsen har hidtil ikke detekteret et indhold af PFAS i analyser af f.eks. havtorn, hyben og mosebøllebær fra andre områder med PFAS forurening”.

Fødevarestyrelsen om frugt og grønt

”I Fødevarestyrelsens generelle overvågning af indhold af PFAS i fødevarer, finder vi ikke noget i frugt og grønt. Der er i flere tilfælde taget prøver af for eksempel bær og hyben fra områder med kendt PFAS forurening og i nogle tilfælde i private haver, og heller ikke her finder vi noget”.

Fødevarestyrelsen oplyser, ”at der for nylig (august 2024) er taget prøver af blommer, æbler, rabarber, kirsebær, stikkelsbær og hindbær fra en privat have meget tæt på §3 området ved Lundbeck/Lumsås (...). Her kunne der ikke detekteres målbart indhold af PFAS i nogle af afgrøderne.

Fødevarestyrelsen oplyser, at bekymrede borgere altid kan kontakte Fødevarestyrelsen ved at benytte kontaktformularen på Fødevarestyrelsens hjemmeside: <https://foedevarestyrelsen.dk/om-os/kontakt-foedevarestyrelsen>.

Fødevarestyrelsen oplyser desuden, ”at det (er) en mulighed at få foretaget analyser af PFAS i frugt og grønt for egen regning, men umiddelbart vurderer [Fødevarestyrelsen] ikke, at der er en risiko forbundet med at indtage frugt og grønt fra egen have, også selv om der er målt høje PFAS koncentrationer i nærliggende grøft”.

Hvad siger Styrelsen for Patientsikkerhed

”Befolkningen kan generelt eksponeres for miljøfremmede stoffer ved indtag af forurenede vand og forurenede fødevarer, samt ved indtag eller kontakt til forurenede jord og vand, og ved indånding af luftbåren forurening.

Den væsentligste eksponeringsvej for PFAS-stoffer vurderes at ske via kost eller indtag af forurenede drikkevand”.

Miljøstyrelsen har ønsket en udtalelse i forhold til risiko ved kontakt til forurenede overfladevand, da der i forureningsundersøgelsen fra den 30. september blev konstateret PFAS i de fleste prøver af overfladevand. Styrelsen for Patientsikkerhed svarer:

”Kvalitetskravene til drikkevand og badevand er sundhedsbaserede, og skal sikre at mennesker ikke udsættes for sundhedsfarlige koncentrationer af PFAS.

Kvalitetskravet for drikkevand er beregnet ud fra et indtag af 2 liter drikkevand dagligt og kvalitetskravet for badevand antager, at man dels svømmer i vandet

og dels indtager badevand via mund. Udsættelsen af PFAS fra vand i en grøft er ubetydelig, da kontakten til og indtag af vandet må antages at være begrænset.

Styrelsen for Patientsikkerhed vurderer, at der ikke er en betydelig risiko forbundet med kontakt til vandet i grøften. Det må dog frarådes, at små børn bader og leger i vandet”.

Overfladevandet udledes i et udledningspunkt på stranden mellem Nordre Strandvej og vandkanten. Miljøstyrelsen har ønsket en udtalelse i forhold til risiko ved kontakt til dette vand, da udledningspunktet er beliggende på offentligt tilgængeligt område/strand. Styrelsen for Patientsikkerhed skriver:

”På stranden er der offentlig adgang og området anvendes rekreativt. Det kan ikke afvises, at f.eks. børn kan lege ved udløbet”

”Som nævnt under punktet om ”overfladevand fra hele området” [gengivet ovenfor] vurderer Styrelsen for Patientsikkerhed, at der ikke er en betydelig risiko forbundet med kontakt til vandet i grøften.

Dog bør man have opmærksomhed på, at små børn ved leg putter våde fingre og legeredskaber i munden. For at minimere risikoen for børns udsættelse for PFAS bør små børn ikke lege med vand i udledningspunktet”.

Miljøstyrelsen har ønsket et udtalelse i forhold til risiko ved kontakt til forurenede jord. Der blev i forureningsundersøgelsen fra den 30. september konstateret PFAS over jordkvalitetskriteriet i to jord/sedimentprøver fra grøften. Styrelsen for Patientsikkerhed svarer:

”(…) der er påvist en mindre overskridelse af jordkvalitetskriteriet for PFAS-stoffer i jorden fra bunden af en grøft. Jordkvalitetskriteriet er et sundhedsbaseret kriterium, der skal sikre, at der ikke er sundhedsrisiko ved kontakt til jorden.

Indtag af og kontakt til jord/sediment, der er lettere forurenede med PFAS-stoffer vurderes ikke at udgøre en betydelig sundhedsmæssig risiko. Borgene skal dog anbefales at indrette haven, så små børn leger i ren jord.

For at nedbringe risikoen for udsættelse for PFAS-stoffer fra lettere forurenede jord kan borgerne anbefales at træffe de forholdsregler, der normalt anbefales i lettere forurenede områder, jf. Miljøstyrelsens vejledning om rådgivning af beboere i lettere forurenede områder¹”.

I forureningsundersøgelsen fra den 30. september 2024 indgår desuden resultater fra to vandprøver udtaget fra havet ud for udløbet på stranden. Hertil oplyser Styrelsen for Patientsikkerhed:

”Styrelsen for Patientsikkerhed har i brev til Odsherred Kommune af 29. august 2024 vurderet, at de målte koncentrationer af PFAS i badevand ved Hesselø

¹ Vejledning nr. 7 fra miljøstyrelsen (år 2000) om Rådgivning af beboere i lettere forurenede områder. Se link: <https://www2.mst.dk/Udgiv/publikationer/2000/87-7944-302-8/html/default.htm>

Bugt, Nordre Strandvej er mindre end de vejledende kvalitetskriterier for badevand. Ud fra de foreliggende undersøgelser vurderer vi, at der ikke er grund til at fraråde badning på den pågældende strand”.

Miljøstyrelsens vurdering

På baggrund af resultaterne af undersøgelsen samt udtalelserne fra Fødevestyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed bør berørte grundejere tage følgende forholdsregler:

Hold øje med børn

Da Styrelsen for Patientsikkerhed fraråder at børn leger i områder der er forurenet med PFAS, er det Miljøstyrelsens anbefaling, at man holder særligt øje med børn og sikrer sig, at f.eks. legende børn ikke indtager jord og vand fra moseområdet, i grøfterne samt ved udløbet på stranden, hvor der er konstateret PFAS forurening.

Arbejde i grøften

Ved behov for at opgrave jord/sediment fra grøften henvises til Odsherred kommune inden arbejdet påbegyndes. Kommunen vil kunne anvise hvordan den opgravede jord skal håndteres og bortskaffes.

Ingen afgræsning af dyr der skal bruges til på fødevarerproduktion

Miljøstyrelsen vurderer på baggrund af Fødevestyrelsens udtalelse, at dyr der skal anvendes til fødevarerproduktion ikke skal afgræsse PFAS- forurenede områder og ikke skal drikke af overfladevand forurenet med PFAS. Miljøstyrelsen har været i dialog med grundejer af markarealet hvor der græsser heste (matrikel x) og konstateret, at hestene ikke har adgang til forurenet overfladevand og i øvrigt kun drikker rent drikkevand (hanevand).

Såfremt I har spørgsmål til denne orientering kan I kontakte én af nedenstående sagsbehandlere hos Miljøstyrelsen på hverdage mellem kl. 9-15.

Med venlig hilsen

Miljøstyrelsen

[Sådan håndterer Miljøstyrelsen Virksomheder dine personoplysninger](#)

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Miljøstyrelsen er underlagt reglerne om aktindsigt i offentlighedsloven og i miljøoplysningsloven, og det er kun oplysninger omfattet af undtagelsesbestemmelserne i disse love, som kan undtages aktindsigt og dermed holdes fortrolige. Denne vurdering vil Miljøstyrelsen foretage i forbindelse med en konkret anmodning om aktindsigt.